

Вулицями рідної Сарненщини

*Мій рідний край, село моє, поля, стежини, вулиця -
Усе тут рідне, все твоє, усе до серця тулиться.
Своє село любимо повсякчас, бо всі ми в ньому,
як одна родина.
Єдина Березина у всіх нас - свята земля
і ненька Україна!
(Галина Мелешук).*

Кожен із нас має улюблене місце в селі чи місті, де проживає. Це стежина, якою вперше пройшов, дорога до школи, церкви, подруги чи просто до околиці. Коли йдемо улюбленою вулицею, не завжди задумуємось, стара вона чи нова, чому має саме таку назву, хто проживав тут раніше, хто будував ті чи інші споруди, чіі сліди пам'ятає бруківка й ін. А це все історія рідного села, селища, міста та конкретних людей.

У нинішньому році серед бібліотек комунального закладу «Сарненська централізована система публічно-шкільних бібліотек» оголосили конкурс на кращу красназвучу подорож «Вулицями рідної Сарненщини», аби активізувати їх красназвучу роботу та ще повніше вивчити історію свого населеного пункту.

На конкурс подали 15 робіт. Збирали матеріали бібліотекарі в старожиливі, в архівах сільських рад, на сторінках районної преси, у книгах, автори яких писали про села району. У них є, крім описового матеріалу й фотодокументів, спогади, копії державних архівних даних, листи, що можуть використати красназвучи, учні та студенти для ознайомлення з історією краю. Переглядаючи конкурсні пропозиції, було досить складно визначити переможців. Адже кожна робота - своєрідна подорож у минуле, знайомство з історіями вулиць і родин, які живуть чи колись тут проживали. Деякі переписані з першоджерел, а про декотрі бібліотекарі довідалися вперше. Ось декілька уривків із робіт переможців конкурсу.

«Вулиця Центральна (раніше Кузнєцова) — основна і найдовша в селі Кузьмівка. Її протяжність майже три кілометри. Умовно вона розділена на декілька частин: Малий Зверинець, Великий Зверинець, Забереженське, Града (раніше це були хутори на околиці села) та Центр. Зліва починалися колгоспні угіддя, де встановлений пам'ятник першому голові колгоспу Ляховичку Якову Федоровичу. Із правого боку дороги Малий Зверинець, з лівого - Великий. Вулицю перетинає так звана «вовча стежка». Місцеві жителі розповідають, що це місце має негативну енергетику, в часи воєнних лихоліть тут розправлялися над односельцями. Ми майже в центрі. Перед нами поворот на Яблуньку, а перед ним славнозвісний, майже непримітний крешевський шлях. Крешевський (Яринівський) шлях (Яринівка — Кузьмівка — Степань), що веде в Яринівку Костопільського району. Його назва походить від польського поселення Крешемо-

диноку культури, бібліотека, школа, пошта, православна церква, дім молитви й багато магазинів...».

«Давайте пройдемо вулицею Центральною с. Мале Вербче. Вона найдовша, адже проходить через усе село й має 164 димби. За спогадами старожиливі, після війни на «селі» (так колись називали територію вул. Центральної) було 54 хати, розташовані по один бік шляху (дороги), а господарські будівлі (клуні) - по інший. У 1967 році у селі відкрили кінотеатр «Жовтень», який пізніше переобладнали в клуб. На вулиці Центральної народився й виріс знаний на Рівненщині та в Україні поет, письменник, журналіст, вчитель і дуже хороша людина — Василь Тимченко. По вулиці Центральної проживає дуже скромна й талановита поетеса Ніна Павлівна Патрикей. Ось як вона про своє село пише:

*Є багато сіл на світі,
Наше — найрідніше.
Мама пісня колиськова
Тут, в нас, наймиліша.
Ми своє Вербче Маленьке
Будемо любити,
Адже ми і наші діти
Тут маємо жити!».*

«Вулиця Литовська є однією з найдавніших і найдовших вулиць села Кам'яне-Случанське. Її протяжність — більше кілометра. Ще за давнини територія, якою вона простягається, була непрохідним болотом. За словами старожиливі, щоб дістатися до центру Клеасова, люди змушені були переходити так званий «довгий брід». Згодом болота осушили й вулиця розрослася, але «довгим бродом» її називають і понині. Початком існування вулиці можна назвати 30-ті роки ХХ ст., коли сюди почали переселятися люди, які жили в лісах, на далеких хуторах. Але стрімкіше почала забудовуватися вже в післявоєнні роки. У 80-х роках ХХ ст. отримала офіційну назву Литовська. Основою назви майбутньої вулиці стало те, що кожен день тут пролягав маршрут до Селищенського гранкар'єру, де працювали багато селян із Кам'яне-Случанського. Оскільки керівником довгий час на кар'єрі був уродженець Литви, а вулицею щодня курсував так званий «литовський» автобус, що перевозив робітників заводу, тому й отримала назву - Литовська. Навіть на запитання: «Де ти працюєш?», робітники відповідали: «І литовця».

Кожна людина повинна пишатися своїм рідним куточком і ро-

Саме цією дорогою проїхав російський письменник Олександр Купрін у село. Над шляхом на хуторі стояла хата Мануїлихи, в якій зростала Соломія, яка і стала прототипом героїні твору «Олеся»...».

«Найстаріша вулиця села Кричильськ має назву Т.Г. Шевченка. Вона простягається вздовж берегів річки, довжина якої майже п'ять кілометрів. Раніше в селі була одна єдина вулиця, й тому історія нашого села бере витоки з неї. Перша її назва була В.І. Леніна, а вже в часи незалежності, за рішенням сесії Кричильської сільської ради № 14 від 22.03.1992 р., перейменували на вулицю Т.Г. Шевченка. Всі громадські заклади розташовані тут: Бу-

бити все можливе для збереження вуличної краси, рідного села й усієї України. І про це якнайкраще описує у своїй творчості місцева поетеса Галина Мелешук, яка дуже полюбляє оспівувати красу рідного села Кам'яне-Случанське у віршах:

*...До сліз тут милі
ці горбочки з полянами,
І ніби в ковдрі чебрецевій
перелоги,
Завита стежечка
м якими моріжками
І вербоньки, що
притулились край дороги...*

*Людмила ЛАВОР,
завідуюча методично-бібліографічним відділом Сарненської ЦРБ.*